

Juryrapport

J.C. Ruigrok Prijs 2022 - Maatschappijwetenschappen (in engere zin)

Dr. J.H. (Jesse) Jonkman

*Underground politics: Socio-territorial relations, citizenship, and state formation
in gold-mining regions in Chocó, Colombia*

Vrije Universiteit Amsterdam, februari 2021

De J.C. Ruigrok Prijs, beschikbaar gesteld door de J.C. Ruigrok Stichting, is bedoeld als aanmoedigingsprijs voor recent gepromoveerde onderzoekers en wordt toegekend door de Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. Hij wordt een keer in de vier jaar uitgereikt. Dit jaar wordt de prijs van € 12.500,- toegekend aan een onderzoeker op het gebied van de maatschappijwetenschappen in engere zin.

De jury bestond uit de leden van de KHMW Prof. dr. Kees Aarts, Prof. dr. Hans Boutellier en Prof. dr. Beate Volker. Voor deze prijs zijn 13 voordrachten ontvangen. De jury heeft zich gebogen over deze voordrachten en de proefschriften van de kandidaten gelezen. In een bijeenkomst tezamen met de secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen Prof. dr. Rudy Andeweg en de secretaris van de Maatschappij Saskia van Manen, en voorgezeten door onze directeur Marijke Pubben, heeft de jury vervolgens in enkele stappen de winnaar geselecteerd.

De winnaar van de J.C. Ruigrok Prijs 2022 is Dr. Jesse Jonkman, die op 22 februari 2021 zijn proefschrift verdedigde met de titel *Underground politics: Socio-territorial relations, citizenship, and state formation in gold-mining regions in Chocó, Colombia*.

Dit is een bijzonder, en een bijzonder geslaagd proefschrift. Het is een antropologische studie van illegale goudzoekers in een Colombiaanse provincie. De heer Jonkman verbleef in 2017-18 ruim een jaar onder deze goudzoekers. Dat kan onder gunstige omstandigheden een interessante etnografische studie opleveren, maar Jonkmans verslag is veel meer dan dat.

Het boek is allereerst een studie van de wijze waarop arme, illegale goudzoekers een bestaan proberen op te bouwen. Jonkman is tijdens zijn verblijf in Colombia zoveel als dat kan opgegaan onder deze goudzoekers en hun entourage. Hij heeft van velen van hen het vertrouwen weten te winnen, waardoor zijn boek een zeer geslaagde etnografische beschrijving is geworden. Maar Jonkman heeft zich ook verdiept in wat de wetshandhavers hierbij doen en laten, en heeft ook hen opgezocht, tot in het ministerie in Bogota toe. Het boek is dus ook een tweezijdig verslag van de wrijvingen tussen goudzoekers en de staat: de goudzoekers worden gecriminaliseerd en de staat, wanneer aanwezig, maakt hen het werken moeilijk. Tenslotte is het een betoog dat ondanks, of misschien juist als gevolg van deze moeilijke omstandigheden die gemeenschappen van goudzoekers tot een vorm van

maatschappelijke en politieke organisatie uitgroeien. Hiervoor verbindt Jonkman zijn observaties met theorieën over staatsvorming, instituties en gemeenschappen wat hem tot het vernieuwende idee van “bottom-up staatsvorming” brengt.

Het belang van dit proefschrift is theoretisch en praktisch. Het theoretische belang is dat Jonkman laat zien dat de afwezigheid van de staat in een gebied niet noodzakelijk tot problemen leidt, maar juist een impuls kan geven aan meer informele staatsvorming. Het praktische belang is dat zijn werk een nieuw licht werpt op de illegale mijnwerkers: ze zijn niet zomaar gewelddadige vrijbuiters op zoek naar rijkdom, maar ook mensen op zoek naar een maatschappelijke ordening in, letterlijk, de jungle.

Het proefschrift van de heer Jonkman is een even opmerkelijke als overtuigende antropologische studie. Het bezit echter nog een belangrijke andere kwaliteit: het is bijzonder goed geschreven. Wie het oppakt en openslaat op de eerste bladzijde, waant zich in een spannende roman. Al snel blijkt het geen roman maar non-fictie, en onthult Jonkman zijn wetenschappelijke doeleinden. De schrijfstijl blijft desondanks meeslepend tot het eind. Ook hiervoor verdient Jesse Jonkman een groot compliment. De jury besloot unaniem en vol overtuiging deze bijzondere academische prestatie met de J.C. Ruigrok Prijs te honoreren.

Prof. dr. C.W.A.M. (Kees) Aarts, hoogleraar politieke instituties en gedrag en decaan faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen Rijksuniversiteit Groningen

Prof. dr. J.C.J. (Hans) Boutellier, bijzonder hoogleraar Polarisatie & Veerkracht Vrije Universiteit Amsterdam, wetenschappelijk adviseur Verwey-Jonker Instituut

Prof. dr. B.G.M. (Beate) Volker, instituutsdirecteur Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en Rechtshandhaving, hoogleraar stadsgeografie Universiteit Utrecht

De jury kwam bijeen via Zoom op 7 april 2022. De vergadering werd voorgezeten door Drs. M.M.G. (Marijke) Pubben, directeur KHMW. Tevens waren ter vergadering aanwezig Prof. dr. R.B. (Rudy) Andeweg, secretaris geestes- en maatschappijwetenschappen en Drs. S. (Saskia) van Manen, secretaris KHMW (notulen).